

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Prinses Irenepad 1
2595 BG 's-Gravenhage

Onderwerp : Commissiedebat Gehandicaptenbeleid 9 september
Datum : 1 september 2025
Referentie : 025-991/LV
Inlichtingen bij : Lydia Vlagsma, l.vlagsma@iederin.nl

Geachte Tweede Kamerleden,

Op 9 september staat het Commissiedebat Gehandicaptenbeleid gepland. Op de agenda staat onder meer de werkagenda bij de Nationale strategie voor de implementatie van het VN-verdrag Handicap. Deze werkagenda is een belangrijke mijlpaal, want negen jaar na de ratificatie van het VN-verdrag Handicap ervaren mensen met een beperking en hun naasten nog steeds onvoldoende verbetering in hun dagelijkse leven. Sterker nog, op een aantal terreinen wordt het zelfs slechter.

De ambitie van de Nationale Strategie

Deze werkagenda voor de periode 2025-2030 is dringend nodig om de ambitie van de Nationale Strategie te behalen, zodat mensen met een beperking kunnen rekenen op een menswaardig bestaan en hun leven kunnen leiden zoals ieder ander: samen spelen, naar school gaan, een carrière bouwen, een gezin vormen, zelfstandig wonen en leven met de daarvoor benodigde zorg en ondersteuning. Een noodzakelijke ambitie die vraagt om actie. Van ministeries, gemeenten, uitvoeringsorganisaties en van de samenleving als geheel. En met betrokkenheid van mensen met een beperking, hun naasten en hun vertegenwoordigende organisaties, op nationaal, regionaal en lokaal niveau.

De werkagenda die nu voorligt moet wat ons betreft voortvarend opgepakt worden. Tegelijkertijd constateren we dat er veel meer maatregelen en bijbehorend budget nodig is om de ambitie voor 2040 te halen. Veel van de maatregelen in de werkagenda zijn al lopend beleid terwijl er meer nodig is. En voor de maatregelen die boven op het lopend beleid komen, is nu geen aanvullend budget beschikbaar gesteld.

Onze analyse van de werkagenda: veel maatregelen niet toereikend

Voor de invulling van de werkagenda zijn mensen met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties geconsulteerd via "sprintsessies" op de 7 levensdomeinen van de Nationale Strategie. In de werkagenda zien we die inbreng onvoldoende terug. Onze uitvraag onder de organisaties die deel hebben genomen aan de sprintsessies bevestigt dat beeld. De bijlage bij deze brief bevat onze analyse van de maatregelen in de werkagenda, waarin de opbrengst van die uitvraag is verwerkt per levensdomein en op de overkoepelende onderwerpen.

Uit onze analyse blijkt dat de meerderheid van de aanbevelingen van het VN-comité van september 2024 niet zijn meegenomen in de werkagenda en dat een aanvullende aanpak ontbreekt. Daarnaast zijn maatregelen die wél opvolging geven aan een aanbeveling van het VN-comité, vaak onvoldoende toereikend. Bijvoorbeeld omdat ze slechts een deel van de aanbeveling opvolgen, of omdat ze geen concreet doel, tijdlijn en budget hebben. Ook ontbreken er belangrijke maatregelen die wel in de sprintsessies zijn ingebracht. Daarnaast zijn veel maatregelen zeer voorzichtig geformuleerd en gericht op het onderzoeken wat er nodig en haalbaar is, terwijl veel daarvan al onderzocht is en onder meer heeft geleid tot aanbevelingen van het VN-comité.

Een voorbeeld hiervan is de kritiek van het VN-comité op oneerlijke verschillen tussen gemeentes, bijvoorbeeld op het gebied van (toegang tot) zorg, ondersteuning en hulpmiddelen. In plaats van landelijke verplichte normen, bevat de werkagenda maatregelen die gericht zijn op onderzoeken, verkennen en stimuleren.

Aanbevelingen die ontbreken in de werkagenda

In september 2024 heeft het VN-comité in Geneve geconstateerd dat Nederland een flinke stap extra moet zetten om de implementatie van het VN-verdrag Handicap te kunnen realiseren. Voormalig staatssecretaris Vicky Maeijer heeft aan uw Kamer toegezegd deze aanbevelingen over te nemen in de werkagenda en in de Nationale Strategie. Daarnaast is in de [motie Krul en Joseph](#) (24170-343) gevraagd om een aanvullende aanpak van aanbevelingen die geen plaats krijgen in de werkagenda ook met uw Kamer te delen. Deze aanvullende aanpak ontbreekt bij de werkagenda. Eerder heeft voormalig staatssecretaris Maeijer ook toegezegd dat de initiatiefnota Westerveld ('Ons land is beperkt') hierin meegenomen wordt.

Een aantal voorbeelden van urgente maatregelen die we missen en waar ook het VN-comité aanbevelingen voor heeft gedaan:

- Het inkomen en hoogte van eigen bijdragen van mensen met een beperking wordt nu aan het huishouden gekoppeld in plaats van aan de persoon. Met als gevolg dat mensen bijvoorbeeld niet samen kunnen gaan wonen of dat mantelzorg door partner/ouders financieel onmogelijk gemaakt wordt.
- De-institutionalisering ontbreekt in de werkagenda, er wordt geen strategie ontwikkeld om ervoor te zorgen dat mensen zelfstandig kunnen wonen met de daarbij nodige zorg en ondersteuning.
- De werkagenda bevat geen maatregelen met betrekking tot dwang in de gehandicaptenzorg, ouderenzorg en GGZ. Dit terwijl het VN-comité zelf haar aanbevelingen bij artikel 15 (namelijk 36abc) als prioritair benoemt, en [motie Joseph en Krul](#) (24170-347) de regering nadrukkelijk oproept om artikelen 15 en 16 van het VN-verdrag Handicap met spoed op te nemen in de nationale strategie en werkagenda.

Niets over ons zonder ons

De werkagenda geeft ook geen duidelijkheid over hoe mensen met een beperking, hun naasten en hun vertegenwoordigende organisaties structureel betrokken worden bij uitvoering, evaluatie, bijstelling en monitoring van de Werkagenda. Zowel op lokaal, regionaal en landelijk niveau met goede facilitering en budget, en meerjarig omdat de totale doorlooptijd van de werkagenda 3 x 5 jaar is.

ieder(IN)

PerSaldo
www.pgb.nl

Wilt u de waarnemend bewindspersoon vragen:

- Om de werkagenda voortvarend op te pakken maar ook maatregelen aan de werkagenda toe te voegen in afstemming met alle relevante organisaties op basis van het mensenrechtenmodel en het principe van 'niets over ons zonder ons'.
- Te zorgen voor meer budget om de maatregelen in de werkagenda en de extra maatregelen die nodig zijn te kunnen realiseren.
- Samen met mensen met een beperking, hun naasten en hun vertegenwoordigende organisaties afspraken te maken over structurele betrokkenheid in de uitvoering, evaluatie, monitoring en bijstelling van de werkagenda en hoe zij daarvoor gefaciliteerd worden, zowel landelijk, regionaal en lokaal. En de uitkomsten hiervan op te nemen in de werkagenda.
- Wanneer de monitor van de implementatie van het VN-verdrag Handicap start en op basis van welke indicatoren?
- Of en hoe de initiatiefnota 'Ons land is beperkt' van Lisa Westerveld is meegenomen in de werkagenda?
- Wat de voortgang is van de [motie Krul](#) (24170-320) over onderzoek naar het beleggen van de coördinerende rol van het VN-verdrag Handicap bij VWS of een ander ministerie?
- Wat is de stand van zaken met de uitvoering van de [motie Ceder](#) (36600-VII-53) over het ontwikkelen van landelijke normen voor het sociaal domein?

Voorkom verslechtering van de positie van mensen met een beperking

Op verschillende beleidsterreinen zien we plannen gemaakt worden die in strijd zijn met het stand-still principe van het VN-verdrag Handicap. Het is daarom van groot belang dat nieuwe en bestaande wet- en regelgeving getoetst worden en in lijn gebracht met het VN-verdrag Handicap. Bij de ratificatie van het VN-verdrag Handicap hoort naast de opdracht tot geleidelijke verwezenlijking van de verdragsdoelen ook handhaving van wat er nu geregeld is. Dat wil zeggen dat nieuwe wetten en beleid geen verslechtering tot gevolg mogen hebben voor de positie van mensen met een beperking en hun naasten. Dat is nu echter wel aan de orde. Een aantal voorbeelden zijn:

- Bezuinigingen op het OV die mensen met een beperking onevenredig hard treffen.
 - Bezuinigingen op de gehandicaptenzorg, deels met verhogen van eigen bijdragen en deels met het schrappen van budget.
 - Wetgeving die niet specifiek bedoeld is voor pgb-houders, waardoor zij onbedoelde extra belemmeringen en administratieve lasten ervaren. Zoals Wet arbeidsmarkt in balans, Wet verbetering poortwachter en Wet minder flex. Dit ondanks brede steun voor vrije keuze voor een pgb.
- Wilt u de waarnemend bewindspersoon vragen welke maatregelen zij neemt om deze verslechtingen te stoppen?
 - Wilt u de waarnemend bewindspersoon vragen om een aanpak voor het voorkomen van onbedoelde neveneffecten voor mensen met een beperking en hun naasten in wet- en regelgeving, waaronder pgb-houders?

Namens de Alliantie VN-verdrag Handicap en onderstaande organisaties rekenen we op uw inzet voor de implementatie van het VN-verdrag Handicap en wensen u een goed debat.

Met vriendelijke groet,

Deborah Lauria,
Directeur Ieder(in)

Gehandicaptenraad Barneveld
Nederlandse Phenylketonurie Vereniging (PKU)
Kruiswerk voor U (Rucphen)
Stichting Downsyndroom
Stichting 2CU
Nationale Vereniging ReumaZorg Nederland
Kinderen met Long Covid
Stichting Samen Onbeperkt Maastricht
Leerlingenbelang VSO (LBVSO)
Ouder-verwantenvereniging Merwebolder/Lingebolder
Dwarslaesie Organisatie Nederland (DON)
Spierziekten Nederland
ISAAC-NF
Platform VG (regio Midden en West Brabant)
Interstedelijk Studentenoverleg (ISO)
Hiv Vereniging Nederland
Mantelzorg NL
Cliëntenbelang Amsterdam
Vereniging van Ehlers-Danlos patiënten (VED)
Vereniging van Gehandicaptenorganisaties Rotterdam (VGR)
Coalitie voor Inclusie
Vereniging Inclusie Nederland
KansPlus
Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA)
Contactgroep Marfan & aanverwante aandoeningen Nederland
Oogvereniging
Dovenschap
ME/cvs Vereniging
Wij Staan Op!
FODOK
Sien
Belangenvereniging van Kleine Mensen (BVKM)

OSCAR Nederland
Landelijke Studentenvakbond (LSVb)
Jongerenorganisatie Beroepsonderwijs (JOBmbo)
Stichting TOS-Centraal
Stichting Elektrohypersensitiviteit (EHS)
Stichting Pijn-Hoop
Nederlandse Vereniging van Hemofilie-Patiënten (NVHP)
ZeldSamen
SWOM
JongPIT
Stichting het Gehandicapte Kind